Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013

2013 dccc 4

RHAN 2

COMISIWN FFINIAU A DEMOCRATIAETH LEOL CYMRU

Parhad ac enw

2 Comisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru

(1) Mae'r corff corfforaethol a enwir yn Gomisiwn Ffiniau Llywodraeth Leol i Gymru (a sefydlwyd o dan adran 53 o Ddeddf 1972) i barhau mewn bodolaeth.

(2) Ond mae wedi ei ailenwi, ac mae i'w alw'n Gomisiwn Ffiniau a Democratiaeth Leol Cymru (y cyfeirir ato yn y Ddeddf hon fel "y Comisiwn").

Statws

3 Statws

(1) Nid yw'r Comisiwn i'w ystyried yn was nac yn asiant i'r Goron nac yn un sy'n mwynhau unrhyw statws, imiwnedd neu fraint sydd gan y Goron.

(2) Nid yw eiddo'r Comisiwn i'w ystyried yn eiddo'r Goron nac yn eiddo sy'n cael ei ddal ar ran y Goron.

Aelodau

4 Aelodaeth

(1) Yr aelodau a ganlyn fydd aelodau'r Comisiwn—

(a) aelod i gadeirio'r Comisiwn (yr "aelod cadeirio"),
(b) aelod i weithredu fel dirprwy i'r aelod cadeirio, ac
(c) dim mwy na 3 aelod arall.

(2) Mae'r aelodau i'w penodi gan Weinidogion Cymru ar delerau ac amodau a benderfynir gan Weinidogion Cymru (gan gynnwys amodau o ran tâl, lwfansau a threuliau).

(3) Ni chaiff Gweinidogion Cymru benodi person sydd yn—
(a) aelod Seneddol;
(b) aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru;
(c) aelod o awdurdod lleol yng Nghymru;
(d) swyddog i awdurdod lleol yng Nghymru;
(e) aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru;
(f) comisiynydd heddlu a throsedd ar gyfer ardal heddlu yng Nghymru; neu
(g) aelod o staff y Comisiwn.

5 Deiliadaeth

Mae aelodau'r Comisiwn yn dal ac yn gadael swydd yn unol â thelerau ac amodau eu penodiad.

Trafodion

6 Trafodion

(1) 3 yw'r cworwm ar gyfer cyfarfodydd o'r Comisiwn.

(2) Fel arall, caiff y Comisiwn reoleiddio ei weithdrefn ei hun.

(3) Nid yw unrhyw ddiffyg ym mhenodiad aelod yn effeithio ar ddilysrwydd unrhyw beth a wneir gan y Comisiwn.

7 Y sêl a dilysrwydd dogfennau

(1) Caniateir i'r Comisiwn gael sêl.

(2) Dilysir y weithred o osod y sêl drwy lofnod aelod o'r Comisiwn neu lofnod person arall sydd wedi ei awdurdodi gan y Comisiwn at y diben hwnnw.

(3) Mae dogfen yr honnir ei bod wedi ei chyflawni'n briodol o dan sêl y Comisiwn, neu ei bod wedi ei llofnodi ar ei ran gan y prif weithredwr neu aelod arall o staff sydd wedi ei awdurdodi i wneud hynny, i gael ei derbyn yn dystiolaeth a rhaid cymryd ei bod wedi ei chyflawni neu wedi ei llofnodi felly oni phrofir i'r gwrthwyneb.

Staff, arbenigwyr a chomisiynwyr cynorthwyol

8 Prif weithredwr

(1) Rhaid i'r Comisiwn gyflogi prif weithredwr.

(2) Mae'r prif weithredwr i'w benodi gan Weinidogion Cymru ar delerau ac amodau a benderfynir ganddynt (gan gynnwys amodau o ran tâl, pensiwn, lwfansau a threuliau).

(3) Cyn penodi prif weithredwr, rhaid i Weinidogion Cymru ymgynghori â'r Comisiwn.

9 Staff eraill

(1) Caiff y Comisiwn gyflogi staff.

(2) Mae'r staff i'w cyflogi ar delerau ac amodau a benderfynir gan y Comisiwn (gan gynnwys amodau o ran tâl, pensiwn, lwfansau a threuliau).

(3) Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn penderfynu ar y symiau sy'n daladwy i'w staff mewn cysylltiad â thâl, pensiynau, lwfansau a threuliau.

10 Arbenigwyr

(1) Caiff y Comisiwn benodi person ("arbenigwr") i'w gynorthwyo i arfer ei swyddogaethau.

(2) Cyn penodi arbenigwr rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru.

(3) Ni chaniateir i benodiad o dan is-adran (1) gael ei wneud oni bai bod y Comisiwn wedi ei fodloni bod gan yr arbenigwr wybodaeth, profiad neu arbenigedd sy'n berthnasol i'r broses o arfer ei swyddogaethau.

(4) Caiff y Comisiwn dalu unrhyw dâl, lwfansau neu dreuliau a benderfynir ganddo i'r arbenigwr.

(5) Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn penderfynu ar y tâl neu'r lwfansau sy'n daladwy i arbenigwr.

11 Comisiynwyr cynorthwyol

(1) Caiff y Comisiwn benodi person ("comisiynydd cynorthwyol") y caiff, at ddibenion adran 13, ddirprwyo swyddogaethau iddo.

(2) Ond ni chaiff y Comisiwn benodi person sydd yn—
- (a) aelod Seneddol;
- (b) aelod o Gynulliad Cenedlaethol Cymru;
- (c) aelod o awdurdod lleol yng Nghymru;
- (d) swyddog i awdurdod lleol yng Nghymru;
- (e) aelod o awdurdod Parc Cenedlaethol ar gyfer Parc Cenedlaethol yng Nghymru;
- (f) comisiynydd heddlu a throsedd ar gyfer ardal heddlu yng Nghymru; neu
- (g) aelod o staff y Comisiwn.

(3) Cyn penodi comisiynydd cynorthwyol rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru.

(4) Caiff y Comisiwn dalu unrhyw dâl, lwfansau neu dreuliau a benderfynir ganddo i gomisiynydd cynorthwyol.

(5) Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn penderfynu ar y tâl neu'r lwfansau sy'n daladwy i gomisiynydd cynorthwyol.

Pwerau cyffredinol a chyfarwyddiadau

12 Pwerau

(1) Caiff y Comisiwn wneud unrhyw beth y bwriedir iddo hwyluso'r arferiad o'i swyddogaethau neu sy'n ffafriol i'r arferiad o'i swyddogaethau neu'n gysylltiedig â hynny.

(2) Ond ni chaiff y Comisiwn—

(a) benthyca arian;

(b) caffael tir neu eiddo arall heb gydsyniad Gweinidogion Cymru; neu

(c) ffurfio a hyrwyddo cwmnïau.

13 Dirprwyo

(1) Caiff y Comisiwn ddirprwyo i un neu fwy o'i aelodau neu gomisiynydd cynorthwyol y swyddogaethau hynny o dan Benodau 2 i 4, 6 neu 7 o Ran 3 (swyddogaethau ynghylch cynnal adolygiadau o lywodraeth leol neu ymchwiliadau lleol) a benderfynir ganddo i'r graddau y mae wedi eu dirprwyo felly.

(2) Nid yw is-adran (1) yn effeithio ar—

(a) cyfrifoldeb y Comisiwn dros arfer swyddogaethau dirprwyedig, na

(b) gallu'r Comisiwn i arfer swyddogaethau dirprwyedig.

14 Cyfarwyddiadau

(1) Rhaid i'r Comisiwn gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddyd (boed yn gyffredinol neu'n benodol) a roddir iddo gan Weinidogion Cymru.

(2) Caniateir i gyfarwyddyd a roddir gan Weinidogion Cymru o dan y Ddeddf hon gael ei amrywio neu ei ddirymu drwy gyfarwyddyd dilynol.

Materion ariannol

15 Cyllido

(1) Caiff Gweinidogion Cymru dalu grantiau i'r Comisiwn o symiau a benderfynir ganddynt.

(2) Gwneir grant yn ddarostyngedig i unrhyw amodau a bennir gan Weinidogion Cymru (gan gynnwys amodau ynghylch ad-dalu).

16 Swyddog cyfrifyddu

(1) Rhaid i Weinidogion Cymru ddynodi person i weithredu'n swyddog cyfrifyddu i'r Comisiwn.

(2) Mae gan y swyddog cyfrifyddu, mewn perthynas â chyfrifon a chyllid y Comisiwn, y cyfrifoldebau a bennir mewn cyfarwyddyd gan Weinidogion Cymru.

(3) Ymhlith y cyfrifoldebau y caniateir eu pennu mae—
- (a) cyfrifoldebau mewn perthynas â llofnodi cyfrifon;
- (b) cyfrifoldebau am briodoldeb a rheoleidd-dra cyllid y Comisiwn;
- (c) cyfrifoldebau am ddarbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth i'r Comisiwn ddefnyddio ei adnoddau;
- (d) cyfrifoldebau sy'n ddyledus i Weinidogion Cymru, Cynulliad Cenedlaethol Cymru neu Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Cynulliad Cenedlaethol;
- (e) cyfrifoldebau sy'n ddyledus i Dŷ'r Cyffredin neu Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus y Tŷ hwnnw.

17 Pwyllgor archwilio

(1) Rhaid i'r Comisiwn sefydlu pwyllgor ("pwyllgor archwilio") i—
- (a) adolygu materion ariannol y Comisiwn a chraffu arnynt,
- (b) adolygu ac asesu trefniadau rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethu corfforaethol y Comisiwn,
- (c) adolygu ac asesu darbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd defnydd y Comisiwn o'i adnoddau wrth gyflawni ei swyddogaethau, a
- (d) llunio adroddiadau a gwneud argymhellion i'r Comisiwn mewn perthynas ag adolygiadau a gynhelir o dan baragraffau (a), (b) neu (c).

(2) Rhaid i'r pwyllgor archwilio anfon copïau o'i adroddiadau a'i argymhellion at Weinidogion Cymru.

(3) Y pwyllgor archwilio sydd i benderfynu sut i arfer ei swyddogaethau o dan yr adran hon.

18 Pwyllgor archwilio: aelodaeth

(1) Mae aelodau'r pwyllgor archwilio i fod fel a ganlyn—
- (a) o leiaf ddau aelod o'r Comisiwn, a
- (b) o leiaf un aelod lleyg.

(2) Ni chaiff aelod cadeirio'r Comisiwn fod yn aelod o'r pwyllgor archwilio.

(3) Caiff y Comisiwn dalu unrhyw dâl, lwfansau a threuliau a benderfynir ganddo i aelod lleyg.

(4) Rhaid i'r Comisiwn ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn penderfynu ar y tâl neu'r lwfansau sy'n daladwy i aelod lleyg.

(5) Yn yr adran hon, ystyr "aelod lleyg" yw unrhyw berson ar wahân i—
- (a) un o aelodau neu gyflogeion y Comisiwn, neu
- (b) arbenigwr sydd wedi ei benodi o dan adran 10(1) neu gomisiynydd cynorthwyol sydd wedi ei benodi o dan adran 11(1).

19 Cyfrifon ac archwilio allanol

(1) Ar gyfer pob blwyddyn ariannol, rhaid i'r Comisiwn—

Statws *This is the original version (as it was originally enacted).*

(a) cadw cyfrifon priodol a chofnodion priodol mewn perthynas â hwy, a
(b) llunio datganiad o gyfrifon.

(2) Rhaid i bob datganiad o gyfrifon gydymffurfio ag unrhyw gyfarwyddiadau a roddir gan Weinidogion Cymru o ran—
(a) yr wybodaeth i'w chynnwys ynddo,
(b) y modd y mae'r wybodaeth i gael ei chyflwyno,
(c) y dulliau a'r egwyddorion y mae'r datganiad i'w lunio yn unol â hwy.

(3) Heb fod yn hwyrach nag 31 Awst ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol, rhaid i'r Comisiwn gyflwyno ei ddatganiad o gyfrifon i—
(a) Gweinidogion Cymru, a
(b) Archwilydd Cyffredinol Cymru.

(4) Rhaid i Archwilydd Cyffredinol Cymru—
(a) archwilio ac ardystio'r datganiad o gyfrifon ac adrodd arno, a
(b) heb fod yn hwyrach na 4 mis ar ôl i'r datganiad gael ei gyflwyno, gosod copi o'r datganiad ardystiedig a'r adroddiad gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(5) Yn yr adran hon, ystyr "blwyddyn ariannol" yw'r cyfnod o 12 mis sy'n dod i ben ar 31 Mawrth.

20 Adroddiadau blynyddol

(1) Heb fod yn hwyrach na 30 Tachwedd ar ôl diwedd pob blwyddyn ariannol, rhaid i'r Comisiwn gyflwyno adroddiad i Weinidogion Cymru ar y broses o gyflawni ei swyddogaethau yn ystod y flwyddyn honno.

(2) Rhaid i Weinidogion Cymru gyhoeddi'r adroddiad a gosod copi gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

(3) Yn yr adran hon, mae i "blwyddyn ariannol" yr un ystyr ag yn adran 19.